

Основні нормативні документи НБУ, прийняті протягом вересня 2025 року

Назва Постанови/документу	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив на БСУ
Про затвердження Змін до Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг	108	02.09.2025	Для значимих фінансових компаній запроваджені вимоги щодо їх діяльності, які стосуються авторизаційних умов та вимог до системи управління. Так, змінами до Положення, затвердженого постановою Правління НБУ від 29 грудня 2023 року № 199, запроваджені вимоги до значимих фінансових компаній стосовно: - розроблення та подання до Національного банку плану діяльності на 3,5 роки відповідно до встановлених вимог; - подання повідомлення до Національного банку про збільшення розміру статутного капіталу та документів про джерела походження коштів для такого збільшення протягом 15 робочих днів; - невідкладної перевірки Національним банком джерел походження коштів для формування (збільшення) статутного капіталу значимих фінансових компаній / нових керівників значимих фінансових компаній щодо їх відповідності встановленим вимогам до ділової репутації та професійної придатності / нових власників істотної участі щодо їх відповідності встановленим вимогам до ділової репутації та фінансового / майнового стану.	Вдосконалення регулювання діяльності на ринку фінансових послуг
Про внесення змін до Положення про вимоги до системи корпоративного управління та системи внутрішнього контролю фінансової компанії	109	02.09.2025	Змінами до Положення, затвердженого постановою Правління НБУ від 27 грудня 2024 року № 185 запроваджено вимоги до значимих фінансових компаній стосовно потреби в проведенні самооцінки для визначення додаткових ризиків, притаманних діяльності фінансової компанії, доведення до Національного банку інформації про результати такої самооцінки, а також внесення відповідних змін до документів з планування діяльності фінансової компанії.	Встановлення додаткових вимог до системи корпоративного управління та системи внутрішнього контролю фінансових компаній, яких було визнано значимими,

Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань готівкового обігу	110	05.09.2025	Зміни було внесено до : 1) Інструкції про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні, затвердженої постановою НБУ від 25.09.2018 №103 (зі змінами). Зокрема, визначено, що Нацбанк має право направляти банку, інкасаторській компанії або компанії з оброблення готівки акти про розбіжності засобами електронного зв'язку Нацбанку разом із сканованими супровідними матеріалами. 2) Правил визначення платіжних ознак та обміну банкнот, розмінних та обігових монет національної валюти України, затверджених постановою НБУ від 03.12.2018 №134. В тому числі, було уточнено ознаки зношення або пошкодження банкнот, в також - особливості прийняття банком зношених купюр. Документ уточнює вимоги до організації касової роботи, а також обробки зношених і пошкоджених банкнот. Зміни набудуть чинності з 10 жовтня 2025 року, з окремими положеннями, що стартують з 1 січня 2026 року	Вдосконалення вимог щодо порядку оброблення банкнот (монет) національної валюти та мінімізації ризиків під час здійснення обміну зношених банкнот (монет), отриманих від фізичних та юридичних осіб, на придатні до обігу банкноти (монети)
Про затвердження Положення про вимоги до договору про надання послуги із залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню, що укладається між кредитними спілками та споживачами	111	05.09.2025	Положення визначає вимоги до договору, включаючи індивідуальну частину договору приєднання про надання послуги, додатки та додаткові договори до них (за наявності), що укладається між кредитними спілками та споживачами. Для кредитних спілок передбачено перехідний період тривалістю три місяці на приведення своєї діяльності у відповідність до вимог Національного банку	Приведення національного законодавства у відповідність до норм права ЄС, забезпечення захисту прав та інтересів споживачів фінансових послуг

Про затвердження Положення про інформаційне забезпечення кредитними спілками споживачів щодо надання фінансової послуги із залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню	112	05.09.2025	Постанова визначає, яку інформацію кредитна спілка повинна надати споживачам про умови залучення коштів та банківських металів. Інформація може надаватися як у паперовій, так і в електронній формі (на довговічному носії). Регламентується процес, за яким кредитна спілка повинна розкривати цю інформацію споживачам. Встановлюються ознаки, що свідчать про спосіб викладення інформації в рекламі, який може ускладнювати її сприйняття. Для кредитних спілок передбачено перехідний період тривалістю три місяці на приведення своєї діяльності у відповідність до вимог Національного банку	Приведення національного законодавства у відповідність до норм права ЄС, забезпечення захисту прав та інтересів споживачів фінансових послуг
Про затвердження Змін до Положення про реєстрацію колекторських компаній	113	05.09.2025	Зміни передбачають : - актуалізацію ознак небездоганної ділової репутації колекторських компаній, їх власників істотної участі та керівників; - уточнення відомостей, що містяться в реєстрі колекторських компаній; - оновлення форм документів, які заявник подає до Національного банку для набуття статусу колекторської компанії. У зв'язку з розширенням переліку ознак небездоганної ділової репутації колекторські компанії протягом шести місяців із дня набрання чинності змін до Положення про реєстрацію колекторських компаній повинні подати до Національного банку України: - письмове запевнення в довільній формі, яке містить повну та достовірну інформацію про проведення колекторською компанією перевірки керівників, власників істотної участі в такій колекторській компанії на їх відповідність вимогам щодо ділової репутації, визначеним у Положенні про реєстрацію колекторських компаній; - анкету з описом бізнес-намірів у разі виявлення будь-якої ознаки небездоганної ділової репутації.	Врегулювання питань, що виникли під час практичної реалізації Положення про реєстрацію колекторських компаній

Про затвердження Змін до Положення про визнання належності послуги чи операції до фінансової / обмеженої платіжної послуги та виявлення здійснення безліцензійної діяльності на ринку небанківських фінансових послуг і платіжному ринку	114	05.09.2025	Внесено зміни до Положення, затвердженого постановою Правління НБУ від 04 вересня 2024 року № 105, яке врегульовує, як визначається належність послуги до фінансової або обмеженої платіжної послуги. Дію Положення було поширено на надавачів нефінансових платіжних послуг. Крім цього, було уточнено процедуру виявлення безліцензійної діяльності на ринку фінансових послуг та платіжному ринку, а також визначено процедуру адміністративного провадження у разі визнання належності послуги чи операції до фінансової послуги, обмеженої платіжної послуги та виявлення здійснення безліцензійної діяльності.	Врегулювання порядку визнання належності послуг чи операцій, до платіжних послуг та виявлення здійснення безліцензійної діяльності на ринку небанківських фінансових послуг і платіжному ринку
Про поступове вилучення з готівкового обігу монет номіналом 10 копійок та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань обігу монет дрібних номіналів	115	08.09.2025	З 1 жовтня 2025 року розпочинається поетапне вилучення монет номіналом 10 копійок. Усі банки України припинять видавати ці монети з кас під час готівкових операцій. Національний банк України припинить карбувати монети номіналом 10 копійок та не буде підкріплювати ними каси банків. Монети номіналом 10 копійок залишатимуться в обігу до прийняття окремого рішення про їх вилучення. Ці розмінні монети залишаються платіжним засобом. Торговельні мережі, підприємства сфери послуг та банки України і далі прийматимуть їх для виконання розрахунків та платіжних операцій. З 1 жовтня 2025 року пропонується застосовувати правила заокруглення загальних сум у чеку, якщо в магазині чи на підприємстві сфери послуг не буде монет по 10 коп. Сума, що закінчується від 1 до 24 коп., заокруглюється в бік зменшення до найближчої суми, яка закінчується на 00 коп. Відповідно, сума, що закінчується від 25 до 49 коп., заокруглюється в бік збільшення до 50 коп. Аналогічним чином заокруглюють суми з 51-74 коп. та з 75-99 коп. Під час безготівкових розрахунків заокруглення не здійснюватиметься.	Оптимізація обігу дрібних монет.

Про внесення змін до Правил зберігання, захисту, використання та розкриття таємниці надавача платіжних послуг	116	12.09.2025	Зміни було внесено до розділу III Правил зберігання, захисту, використання та розкриття таємниці надавача платіжних послуг, затверджених постановою Правління Національного банку України від 14 липня 2022 року № 147 . Цей розділ регламентує Порядок та межі розкриття інформації, що становить таємницю надавача платіжних послуг. Постановою №116 було переформульовано пункти щодо підписання в електронній формі письмового запиту (дозволу) фізичної особи користувача - власника інформації, що становить таємницю. Підпис в електронній формі здійснюється кваліфікованим електронним підписом або удосконаленим електронним підписом з кваліфікованим сертифікатом, або іншим електронним підписом особи, створеним відповідно до вимог Положення про використання електронного підпису та електронної печатки, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 20 грудня 2023 року № 172.	Вдосконалення порядку розкриття інформації, що становить таємницю надавача платіжних послуг
Про Основні засади грошово-кредитної політики на середньострокову перспективу	12-рд	12.09.2025	Рада НБУ підтвердила актуальність "Основних засад грошово-кредитної політики на середньострокову перспективу", затверджених ще 15 вересня 2024 року. Основні засади грошово-кредитної політики на середньострокову перспективу діятимуть до прийняття окремого рішення Ради НБУ, зокрема, за умов нормалізації або погіршення функціонування економіки і фінансової системи.	Визначення цілей, завдань та принципів монетарної політики НБУ, а також особливостей застосування монетарних інструментів на час повномасштабної війни та певний період повоєнного відновлення.

Про внесення змін до Переліку послуг з виконання платіжних операцій, розрахунково-касового обслуговування, які відповідно до підпункту 196.1.5 пункту 196.1 статті 196 розділу V Податкового кодексу України не є об'єктом оподаткування	117	16.09.2025	Зміни було внесено до Переліку, що був затверджений постановою Правління НБУ від 01.08.2017 №73. Було уточнено формулювання щодо операцій із рахунками та розширено опис послуг із платіжних систем, касового обслуговування та використання електронних грошей. Відтепер до операцій, що не є об'єктом оподаткування належать: • Операції з відкриття, закриття, зміни рахунків користувачів та переоформлення кореспондентських рахунків банків. • Операції, що забезпечують виконання та/або супроводження платіжних операцій або є їх складовою частиною: платіжні операції, що проводяться з використанням міжнародних, внутрішньодержавних та інших платіжних систем; операції, що безпосередньо забезпечують виконання та/або супроводження платіжних операцій (включаючи автентифікацію, авторизацію, процесинг, кліринг, маршрутизацію), що виконуються операторами платіжних систем. • Операції з касового обслуговування користувачів: • визначення справжності та платіжності банкнот (монет), сортування, перераховування, формування та пакування готівки, вилучення з обігу та приймання на дослідження щодо справжності та платіжності сумнівних банкнот (монет) національної валюти, а іноземної валюти – щодо справжності та приймання на інкасо банкнот іноземної валюти; • обмін національної валюти: банкнот на монети, монет на банкноти, банкнот (монет) одних номіналів на банкноти (монети) інших номіналів • Операції з використанням електронних грошей, а саме платіжні операції, пов'язані з використанням електронних грошей(включаючи приймання готівки від споживача/списання коштів з рахунків користувача/споживача в обмін на випущені електронні гроші, видача готівки споживачу/зарахування коштів на рахунки користувачів/споживачів, інших осіб в обмін на погашені електронні гроші).	Приведення нормативно-правового акта НБУ у відповідність до вимог законодавства України
---	------------	-------------------	--	--

Про затвердження Змін до деяких нормативно правових актів Національного банку України з питань безвиїзного нагляду за діяльністю з надання фінансових та супровідних послуг та здійснення тимчасової адміністрації	118	17.09.2025	Документом було внесено зміни до : 1) Положення про здійснення безвиїзного нагляду за діяльністю з надання фінансових та супровідних послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 14 грудня 2023 року № 162; 2) Положення про порядок призначення, здійснення та припинення тимчасової адміністрації страховика, кредитної спілки, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 23 грудня 2023 року № 178 .	Актуалізація та вдосконалення нормативно-правових актів НБУ
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18	119	17.09.2025	Ураховуючи звернення операторів поштового зв'язку через призупинення безмитного режиму для товарів, увезених для споживання в США, та ретельний аналіз потенційного впливу такого рішення на валютний ринок, Національний банк дає змогу операторам поштового зв'язку та міжнародним транспортним перевізникам здійснювати з 18 вересня 2025 року транскордонні перекази з метою сплати митних платежів, кінцевими отримувачами яких є митні / податкові органи США. Крім того, унесено уточнюючі зміни щодо застосування лімітів для операцій клієнта за межами України з рахунків у гривнях з використанням особистих та корпоративних електронних платіжних засобів. Уточнення стосуються використання лімітів залежно від статусу фізичної особи – клієнта банку, який одночасно має різні рахунки в банку, відкриті як для ведення підприємницької діяльності, так і для власних потреб.	Пом'якшення валютних обмежень з метою сприяння роботі малого бізнесу в Україні та підтримки українців за кордоном в умовах війни

Про здійснення Trustee Global UAB безліцензійної діяльності шляхом надання через застосунок TRUSTEE PLUS послуг, які містять ознаки фінансових платіжних послуг, без ліцензії та реєстрації	346-рш	19.09.2025	НБУ ухвалив рішення визнати послуги компанії Trustee Global UAB, які надаються через застосунок TRUSTEE PLUS такими, що містять ознаки фінансових платіжних послуг, що підлягають ліцензуванню та авторизації Національним банком та заборонив їх надання. За результатами поглибленого аналізу встановлено, що Trustee Global UAB, рекламуючи та просуваючи свої послуги громадянам України на території України, надає у застосунку TRUSTEE PLUS, послуги, що за своєю суттю містять ознаки фінансових платіжних послуг із: • переказу коштів без відкриття рахунку; • виконання платіжних операцій із власними коштами користувача з рахунку / на рахунок користувача. Відповідно до частини третьої статті 4 Закону про фінансові послуги Trustee Global UAB зобов'язана з дня отримання повідомлення зупинити надання послуг, віднесених до певного виду фінансових платіжних послуг, до приведення своєї діяльності у відповідність до вимог законодавства України. У разі недотримання цих вимог компанія несе відповідальність відповідно до законодавства України.	Забезпечення захисту прав споживачів фінансових послуг
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 березня 2022 року № 39	120	28.09.2025	Зміни були внесені до Постанови Правління НБУ «Про врегулювання діяльності учасників ринку небанківських фінансових послуг, небанківських фінансових груп, учасників платіжного ринку, колекторських компаній та юридичних осіб, які отримали ліцензію на надання банкам послуг з інкасації». Зокрема : • врегульовано особливості укладання договорів вихідного перестрахування воєнних та політичних ризиків з юридичними особами-нерезидентами, до складу учасників яких входить іноземна держава, щодо незастосовування до них вимог стосовно рейтингів фінансової надійності; • уточнено порядок застосування заходів впливу до фінансових компаній та кредитних спілок, місцезнаходженням яких є окуповані території або такі, де ведуться бойові дії. Також виключено низку норм, які втратили актуальність.	Запобігання кризовим явищам у період запровадження воєнного стану

Про затвердження Змін до Положення про провадження Національним банком України депозитарної діяльності депозитарної установи	121	30.09.2022	Було внесено зміни до Положення, затвердженого постановою Правління НБУ від 03 липня 2024 року № 78	Підвищення ефективності взаємодії між НБУ як депозитарною установою та депонентами
Про особливості набуття фінансовою компанією статусу платіжної установи без зупинення діяльності з надання фінансових платіжних послуг	122	30.09.2025	НБУ спростив процедуру авторизації фінансової компанії як платіжної установи з правом надання фінансових платіжних послуг без зупинення (переривання) такої діяльності. Нова процедура передбачає: - Право фінансової компанії, яка має ліцензію на діяльність фінансової компанії, що включає фінансові платіжні послуги з переказу коштів без відкриття рахунку та/або із здійснення еквайрингу платіжних інструментів, набутти статус платіжної установи з правом надання зазначених фінансових платіжних послуг без зупинення (переривання) діяльності з надання фінансових платіжних послуг; - Можливість для фінансової компанії, у діяльності якої наявні ознаки надання такої фінансової платіжної послуги, як здійснення еквайрингу платіжних інструментів, та яка має намір надавати таку фінансову платіжну послугу, звернутися до Національного банку для одночасного набуття статусу платіжної установи та отримання права на надання фінансової платіжної послуги здійснення еквайрингу платіжних інструментів; - Вимоги, яким фінансова компанія повинна відповідати для отримання статусу платіжної установи та після набуття нею такого статусу; - Можливість збереження фінансовою компанією ліцензії Національного банку на здійснення валютних операцій (за наявності) після набуття нею статусу платіжної установи з правом надання фінансових платіжних послуг з переказу коштів без відкриття рахунку та/або із здійснення еквайрингу платіжних інструментів	Виконання вимог Меморандуму про економічну та фінансову політику між Україною та Міжнародним валютним фондом